

HOTĂRÎRE

„ 10 ” martie 2016

mun. Chișinău

Nr.

Cu privire la aprobarea Raportului privind activitatea CSSDT și rezultatelor științifice principale obținute în sfera științei și inovării în anul 2015

În temeiul prevederilor art. 81 alin. (4) lit. f) al Codului cu privire la știință și inovare al Republicii Moldova și al Acordului de parteneriat între Guvern și Academia de Științe a Moldovei pentru anul 2015 (HG nr.809 din 20.10.2015), **Sesiunea a XX-a a Asambleei AȘM** a audiat raportul „**Știința cu și pentru societate**”, prezentat de acad. Gheorghe Duca, președintele AȘM, „**Știința pentru viitorul Moldovei**”, prezentat de acad. Ion Tighineanu, prim-vicepreședinte al AȘM și **Raportul privind activitatea managerială și economico-financiară a Academiei de Științe**, prezentat de dr. hab. Aurelia Hanganu, secretar științific general al AȘM și în temeiul rapoartelor audiate și a luărilor de cuvânt referitor la problemele menționate, **Asambleea AȘM CONSTATĂ:**

Pe parcursul anului 2015, Consiliul Suprem pentru Știință și Dezvoltare Tehnologică (în continuare – CSSDT) și-a orientat activitatea spre consolidarea și mobilizarea potențialului științific din sfera științei și inovării în scopul realizării obiectivelor strategice de cercetare, specificate în art. 86 al Codului cu privire la știință și inovare, precum și în Strategia de cercetare-dezvoltare a Republicii Moldova până în 2020, a planurilor anuale de activitate ale CSSDT, secțiilor de științe ale AȘM, ale centrelor de cercetări științifice din cadrul universităților și organizațiilor din sfera științei și inovării, precum și în scopul îmbunătățirii managementului științei prin crearea Școlilor Doctorale, pregătirea și perfecționarea cadrelor științifice, utilizarea eficientă a surselor financiare, aplicarea pe scară largă în economia națională a produselor inovaționale prin intermediul implementării proiectelor de transfer tehnologic.

În procesul de elaborare și promovare a politicii de stat în sfera științei și inovării și a activității de cercetare științifică, inovare și transfer tehnologic, pe parcursul anului 2015, membrii CSSDT au fost convocați în 16 ședințe și 24 de ședințe ale Biroului CSSDT.

Pe marginea subiectelor discutate au fost aprobate 297 de hotărâri ale CSSDT referitor la activitatea științifică, managerială, financiară, de inovare și transfer tehnologic, de pregătire a cadrelor, privind colaborarea internațională, editorială, organizarea și desfășurarea concursurilor, conferințelor științifice etc.

În scopul identificării unor sarcini concrete de dezvoltare a științei, pe parcursul anului 2015, au fost organizate ședințe comune ale CSSDT cu ministere de resort: Ministerul Educației, Ministerul Finanțelor, Ministerul Economiei, Ministerul Sănătății, Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, Ministerul Mediului, Ministerul Culturii, Agenția Națională de Reglementare în Energetică etc.

În vederea implementării prevederilor Codului cu privire la știință și inovare, reformării sistemului economic și administrativ, realizării Acordului de Asociere a Republicii Moldova cu UE, direcțiile CSSDT al AȘM, în coordonare cu autoritățile publice centrale, s-au elaborat în anul de referință 6 proiecte de acte normative. La solicitarea organelor centrale au fost elaborate 63 de avize la diferite acte legislative și normative și expediate 2695 de documente la adresa diferitor organizații.

Pe parcursul anului de gestiune, conform prevederilor bugetului de stat pe anul 2015 nr. 200 din 20 noiembrie 2015, volumul alocațiilor pentru Academia de Științe a Moldovei a fost **micșorat cu 10,1 mil. lei**, ceea ce constituie 2,7 la sută față de volumul aprobat pentru 2015, inclusiv: 8,3 mil. lei pe sectorul „Știință și

inovare” și 1,8 mil. lei pe sectorul „Învățământ”, însă **s-a majorat volumul veniturilor proprii** ale organizațiilor din sfera științei și inovării **cu 26,8 mil. lei**, inclusiv: 20,4 mil. lei pentru proiecte finanțate din surse externe și cu 6,4 mil. lei la mijloace speciale.

Analiza distribuirii cheltuielilor de bază denotă că cele mai mari alocații 285.8 mil. lei (82.7%) au fost repartizate pentru realizarea proiectelor fundamentale și aplicative, dintre care pentru cercetări științifice aplicative au fost alocați 186.8 mil. lei, pentru cercetări științifice fundamentale – 99.0 mil. lei.

În anul de referință au fost finanțate 5 programe de stat, care includ 24 de proiecte cu un volum total de 3,4 mil. lei. Cea mai mare pondere din volumul total al finanțării programelor de stat revine cercetărilor științifice din direcția strategică „Sănătate și biomedicină” – 1,6 mil. lei (47,1%), iar direcțiilor strategice „Materiale, tehnologii și produse inovative” și „Patrimoniul național și dezvoltarea societății” le revin 1,8 mil. lei.

Totodată, s-a constatat **micșorarea semnificativă a alocațiilor pentru procurarea utilajului științific și a investițiilor capitale** din cauza finanțării insuficiente a sferei științei și inovării.

Pe parcursul anului 2015, institutele și centrele de cercetare din universități au realizat **330 de proiecte de cercetări științifice naționale**, inclusiv: 37 proiecte independente pentru tineri cercetători, 15 proiecte pentru organizarea manifestărilor științifice internaționale, 10 proiecte pentru editarea monografiilor științifice (lucrări de valoare) și 244 de proiecte de cercetare științifică fundamentală și de cercetare științifică aplicativă (instituționale), inclusiv 84 de proiecte fundamentale și 160 – aplicative, obiectivele propuse fiind realizate cu succes și în termenul stabilit.

În anul 2015, potențialul uman al sferei științei și inovării a constituit **3222 de cercetători**, dintre care **1429 doctori în științe și 441 doctori habilitați**. Numărul tinerilor până la 35 de ani a fost de 883, ceea ce constituie **27%** din totalul cercetătorilor. Totalul membrilor Academiei de Științe a Moldovei a fost **86 de persoane**, dintre care 50 de membri titulari și 36 de membri corespondenți.

Activitatea de cercetate, inovare și transfer tehnologic este coordonată de 6 secții de științe.

I. Secția Științe Naturale și Exacte și-a desfășurat activitatea de cercetare fundamentală și aplicativă pe următoarele direcții strategice: „Materiale, tehnologii și produse inovative” și „Biotehnologie”. **Relevanța rezultatelor științifice** ale instituțiilor academice, institutelor ramurale și centrelor universitare a fost confirmată prin:

- ediția a III-a a Cărții Roșii a Republicii Moldova;
- crearea conceptelor privind manifestarea memoriei, gândirii și conștiinței sanogene;
- crearea „Rețelei Internaționale Interdisciplinare pentru Prevenirea Dezastrelor și de Atenuare a Poluării Mediului în Euroregiunea Dunărea de Jos”;
- elaborarea și aplicarea în practică a tehnologiei de tratare/potabilizare a apei subterane de la Fabrica de panificație din or. Tiraspol;
- elaborarea principiilor de asigurare a calității biomasei de *Spirulina platensis* în condiții de stres oxidativ, cauzat de condițiile industriale;
- identificarea tulpinilor de microorganisme cu proprietăți valoroase cu capacitatea de creștere activă în medii cu concentrații mari de POPs;
- evaluarea fondului de arbori seculari din Republica Moldova;
- descoperirea unui nou aranjament de spini de tip *Neel-skyrmion* cu rotația în plan radial, ce reprezintă un avantaj pentru designul dispozitivelor informaționale performante;
- elaborarea de generatoare de impulsuri pentru durificarea prin electroeroziune a suprafețelor pieselor de mașini din oțel;
- crearea sistemului de management al bolilor și dăunătorilor pentru producția de struguri ecologici;
- elaborarea metodologia de sinteză dirijată a inhibitorilor moleculari performanți de proliferare a cancerului cervical și pancreatic.

II. În cadrul Secției Științelor Inginerești și Tehnologice:

- au fost descoperite fenomene de apariție a oscilațiilor în câmpuri magnetice în structuri hibride izolate topologic/supraconductor cu aplicații potențiale în manipularea stărilor qubit în calculatoare cuantice;

- a fost dezvoltat un model fizic nou pentru laserul cu puncte cuantice și feedback optic aplicat în sisteme de comunicații cu un grad sporit de securizare;
- au fost dezvoltate tehnologii de producere a unei noi generații a nanomaterialelor flexibile pentru aplicații în electronică, fonică, senzorică și biomedicină;

Au fost elaborate:

- tehnologii de formare a peliculelor de grafit pentru protejarea anticorozivă a suprafețelor metalice;
- materiale noi cu perspectivă de aplicare în generatoare termoelectrice;
- modele fizice noi pentru modelarea proprietăților termoelectrice ale cristalelor organice nanostructurate cu aplicații în tehnologii eficiente;
- tehnologii de obținere a nanoparticulelor de Fe₃O₄ cu utilizare în calitate de destructori de pesticide și stimulatori ai germinării și creșterii culturilor agricole;
- modelul tridimensional al transmisiei planetare precesionale și asamblat standul de încercări experimentale a transmisiilor precesionale de putere;
- dispozitivul de hipotermie pentru pacienții care au suferit leziuni cerebrale traumatice;
- aparatul pentru transmiterea mișcării și mobilizarea regiunii cervicale pentru aplicații în medicină și kinetoterapie;
- sistemul energetic în baza mașinii Stirling, cicloconvertorul pentru interconectarea a două sisteme energetice cu parametri diferiți, microinvertorul pentru racordarea directă a modulelor fotovoltaice la rețea;
- schema modificată a sistemului electroenergetic al Republicii Moldova, care include linii electrice flexibile dirijate adaptate pentru cazul funcționării în comun cu sistemul electroenergetic al României, precum și proiectul privind prognoza balanței energetice a Republicii Moldova pe termen scurt 2015-2016.
- parametrii resurselor de ape subterane, de surse seismice pentru evaluarea hazardului seismic în regiune;
- normativul în construcții pentru clădirile amplasate în zone seismice;
- recomandări pentru aplicarea eficientă a politicilor societății informaționale, inclusiv la nivelul administrației locale.

III. În cadrul Secției Științelor Medicale a fost continuată studierea și elucidarea mecanismelor etiopatogenice și a factorilor de risc al celor mai frecvente maladii. În cadrul studiilor fundamentale și aplicative au fost:

- selectați compuși bioactivi autohtoni noi care pot fi folosiți la tratarea patologiilor induse de speciile reactive ale oxigenului;
- constatăta etiologia toxico-dismetabolică a *Status Epilepticus*;
- evidențiate particularitățile epidemiologice și clinico-evolutive ale malformațiilor congenitale bronhopulmonare la copii;
- obținute în premieră în Republica Moldova matrici decelularizate ale ficatului, fapt care ulterior va putea fi utilizat pentru transplantare;
- constatați factorii de risc implicați în apariția accidentului vascular cerebral repetat, patologiilor chirurgicale ale tractului digestiv, maladiilor chirurgicale endocrine, patologiei ginecologice la adolescente, anevrismelor de aortă, artritei reumatoide etc.
- studiate particularitățile epidemiologice și etiologice ale infecțiilor nosocomiale produse de *Acinetobacter*;
- constatați factorii de risc care influențează situația epidemiologică a tuberculozei în teritoriile cu incidență înaltă și joasă a tuberculozei din republică;
- aduse dovezi privind substratul celular al dinamicii răspunsului inflamator al miocardului în evoluția infarctului miocardic acut;
- elaborate metode microchirurgicale de tratament a glaucomului, de tratament a rinitei cronice hipertrofice, de stimulare a joncțiunii esofagogastrice, algoritmul de diagnosticare a polineuropatiei deimielinizante inflamatorii, de vaccinare contra gripei, de tratament a infecției cu *herpes simplex virus*.

IV. Activitatea Secției Științe Agricole a fost marcată de imperativul eficientizării cercetărilor științifice și extinderii aplicabilității lor practice în sectorul agroalimentar, întru elaborarea unui suport

științific pertinent privind asigurarea securității alimentare și siguranței alimentelor, componente indispensabile a securității țării. Au fost:

- sintetizați, testați, omologați, multiplicați și implementați 28 de soiuri, hibrizi, linii și forme parentale de plante cu o productivitate, calitate și rezistență sporită;
- menținut și multiplicat fondul genetic de plante și animale de prăsilă ce constituie peste 21 mii de genotipuri;
- elaborate, perfecționate și implementate 23 de tehnologii, secvențe tehnologice, procedee și metode de cultivare a plantelor și întreținere a animalelor, de atenuare a eroziunii și menținerii fertilității solului, de păstrare dirijată îndelungată și procesare eficientă a materiei prime agricole;
- testate și recomandate pentru aplicare 17 preparate noi de combatere a agenților patogeni și a organismelor nocive;
- perfecționate, construite, testate și implementate 20 de dispozitive și echipament tehnic agricol competitiv;
- elaborate sau modificate 5 standarde naționale (SM) și 9 instrucțiuni tehnice (IT);
- realizate 326 de contracte economice cu diferiți agenți economici și obținute mijloace speciale în sumă de peste 57 mln lei.

V. Instituțiile din cadrul Secției Științe Sociale și Economice și-au orientat eforturile spre elucidarea tendințelor esențiale, înregistrate în evoluția proceselor social-politice și economice, spre asigurarea unui suport științific pertinent pentru elaborarea politicilor juridice, demografice, sociale și economice. În anul de referință au fost obținute următoarele rezultate:

- elaborată metodologia de evaluare a competitivității naționale a Republicii Moldova;
- efectuată adaptarea modelului economico-matematic pe termen mediu la condițiile actuale ale Republicii Moldova;
- întreprinse eforturi în vederea sporirii contribuției științifice la dezvoltarea cadrului juridic al Republicii Moldova;
- analizat cadrul politico-juridic de asigurare a securității naționale a Republicii Moldova;
- identificate unele modele de acțiune în soluționarea problemelor socioeconomice și politice grave cu care se confruntă Republica Moldova;
- elucidate posibilele configurații geopolitice și geostrategice la nivel global și regional, prin prisma realităților curente și viitoare de dezvoltare și de europeanizare a Republicii Moldova;
- s-a profilat dimensiunea europeană drept prioritară pentru cercetările întreprinse în toate domeniile științifice;
- identificate și propuse autorităților măsuri de diminuare a costurilor și îmbunătățire a calității vieții cetățenilor țării;
- realizat Studiul enciclopedic „Republica Moldova pe calea modernizării”, în care au fost identificate particularitățile evoluției social-politice a Republicii Moldova;
- definită metodologia de elaborare a softurilor educaționale;
- fundamentat sistemul e-Educație de formare continuă a cadrelor didactice și manageriale preuniversitare din perspectiva dezvoltării competențelor profesionale;
- elaborate standardele de calitate ale instituțiilor de învățământ general și instrumentele de evaluare aferente acestora.

VI. Activitatea Secției Științe Umanistice și Arte s-a axat pe implementarea programelor de stat și instituționale, a proiectelor internaționale îndreptate spre menținerea și promovarea patrimoniului cultural, istoric și artistic național. Pe parcursul anului de referință, activitatea instituțiilor secției a fost orientată spre soluționarea problemelor actuale în domeniul științelor umanistice și arte, prin extinderea și aprofundarea studiilor cu poziționarea cercetării finalizate cu efecte sporite în mediul social, cultural și științific.

În anul de referință au fost obținute următoarele rezultate:

- a fost stabilită structura portalului de resurse lingvistice pentru limba română care va conține dicționare generale, dicționare bilingve specializate, baza de date terminologice GesTe, corectorul ortografic, gramatical și stilistic, studii și articole de cultivare a limbii române;
- a fost identificat stadiul actual de evoluție a limbii române vorbite pe teritoriul Republicii Moldova și urmărit procesul intens de apropiere a graiurilor teritoriale de aspectul îngrijit al limbii naționale, relevantă dinamica ariilor dialectale și etno-folclorice în ultimele două decenii;

- a fost elaborat, în premieră pentru muzicologia autohtonă, studiul care pune în valoare personalitatea lui Dimitrie Cantemir în evoluția muzicii universale;
- a fost elaborat studiul fundamental dedicat managementului academic, care vine în sprijinul managerilor din domeniu și este de o actualitate majoră în contextul integrării Republicii Moldova în spațiul european;
- au fost identificate realizările, problemele și dificultățile în predarea-învățarea și evaluarea patrimoniului cultural în sistemul învățământului gimnazial;
- au fost descoperite 6 monumente noi, în urma verificării întreprinse asupra 11 obiective arheologice, din cele 17 situri, 7 prezintă așezări fortificate, iar celelalte 11 – așezări civile.

În cadrul activității de **inovare și transfer tehnologic** au fost promovate și implemente 13 proiecte de transfer tehnologic, cu un volum de finanțare de 6 mln lei din bugetul de stat și 6,9 mln lei din surse private.

Totodată, pentru dezvoltarea infrastructurii inovaționale, din bugetul de stat au fost alocate mijloace financiare în volum de 2,027 mln lei, în cadrul celor 3 parcuri științifico-tehnologice și 8 incubatoare de inovare, cu participarea a 32 întreprinderi rezidente, 9 dintre care au obținut statutul de rezident în 2015.

În urma concursurilor lansate de Agenția pentru Inovare și Transfer Tehnologic și discuțiilor purtate, în anul 2015, a fost semnat un acord de asociere în cluster care a facilitat interacțiunea între mediul de cercetare, mediul privat și instituțiile educaționale. La propunerea clusterului științifico-tehnologic în domeniul Tehnologiilor Informaționale a fost creat Incubatorul de Inovare „ITBA” (Information Technologies for Business Applications) în cadrul Academiei de Studii Economice a Moldovei.

Centrul de Proiecte Internaționale a continuat perfecționarea platformei instrumentelor funcționale pentru implementarea statutului de țară asociată la Programul european pentru cercetare-inovare ORIZONT 2020, prin organizarea și coordonarea activității rețelei Punctelor Naționale de Contact; asigurarea activității Oficiului Republicii Moldova pentru Știință și Tehnologie pe lângă Uniunea Europeană (MOST); promovarea Programului paneuropean EURAXESS; implementarea principiilor Cartei Europene a Cercetătorului și ale Codului de Conduită pentru Recrutarea Cercetătorului; dezvoltarea cooperării bilaterale la nivel internațional care este axată pe gestionarea programelor bilaterale de granturi, monitorizarea valorificării rezultatelor științifice obținute în colaborare cu Germania, România, Italia, Franța, Ucraina, Belarus, precum și cu STCU. Actualmente sunt în derulare peste 60 de proiecte științifice bilaterale cu țările menționate, inclusiv programele: FP7 ERA.NET-RUS-PLUS, H2020 JPI WaterWorks-2014-2015, ERA-NET COFUND, BMBF Danube Regional Call.

Au fost organizate evenimente de promovare a imaginii științei autohtone și a oportunităților oferite în cadrul Programului ORIZONT 2020, cum ar fi: „Noaptea Cercetătorului”, „Science Slam” (3 ediții în 2015), „EURAXESS Road Show”, cu implicarea tinerilor cercetători, săptămâna de lansare a apelurilor Programului ORIZONT 2020 pe anii 2016-2017 pentru publicul larg cu reprezentanții ai sectorului CDI, IMM-uri și ONG-uri.

Astfel, în cadrul Programului Orizont au fost depuse peste 130 de propuneri pentru anii 2014-2015, care întrunesc peste 180 de participanți din Republica Moldova, după cum urmează: 68 din instituții de cercetare, 56 universități, 27 de IMM-uri, 19 de ONG-uri și 16 din alte organizații.

În vederea atragerii tinerilor talentați în cercetare, dar și stimularea cercetătorilor consacrați, cu sprijinul Comisiei Europene, au fost lansate 3 apeluri noi de proiecte: 1. Pentru susținerea mobilității cercetătorilor și experților din Republica Moldova cu privire la creșterea participării în cadrul Programului ORIZONT 2020. 2. BONUSUL EUROPEAN, care constituie un suport financiar pentru eforturile depuse la elaborarea și depunerea propunerilor de proiect la H2020 și 3. Pentru consolidarea infrastructurii științifice ale laboratoarelor și centrelor de excelență. De aceste oportunități au beneficiat 12 echipe de cercetători din 6 institute și 6 universități care, în baza de concurs, s-au conectat la infrastructura de cercetare europeană în domeniile: biomedicină, tehnologii informaționale, bioinformatica, spațiu, chimie, genetica etc. Au fost oferite peste 45 Bonusuri în sumă de la 5 mii lei până la 20 mii lei echipei de cercetători participanți în apelurile din cadrul Orizont 2020. Aproape 80

granturi de mobilitate au fost acordate pentru participarea la evenimentele de brokeraj, conferințele științifice, ședințele de lucru în cadrul comitetelor de program Orizont 2020.

În anul 2015 a fost perfecționată procedura evaluării și clasificării revistelor științifice editate în Republica Moldova.

A fost extinsă lista revistelor de Tip A, prin includerea revistelor indexate în baza de date europeană „SCOPUS” pe lângă revistele cotate în baza de date Thompson – ISI. Documentul stabilește și divizarea revistelor care sunt incluse în Tipul B, prin introducerea unui nou tip – B+.

În urma reevaluării a fost modificată lista revistelor recunoscute în calitate de publicații științifice de profil, care include: **5 reviste în Tipul A** (sau 7% din toate revistele acreditate), o revistă în tipul B+ (~1%), 31 reviste în Tipul B (44%) și 34 în Tipul C (48%).

Pe parcursul perioadei evaluate, cercetătorii din cadrul organizațiilor din sfera științei și inovării au publicat **139 de monografii** și 1295 de articole științifice în reviste naționale: categoria A – 14, categoria B – 829 și categoria C – 452 și în alte reviste naționale recenzate – 256, în alte reviste internaționale – 610 articole. **În reviste cu factor de impact au fost publicate 324 articole.**

Totodată, au fost obținute **143 de brevete de invenții**, a căror implementare va contribui la rezolvarea problemelor privind modernizarea tehnologică a activității întreprinderilor mici și mijlocii, precum și creșterea competitivității acestora în baza produselor obținute.

În scopul promovării rezultatelor științifice, savanții și cercetătorii au participat la 157 de expoziții de invenții, diverse saloane, târguri naționale și internaționale, la care au fost menționați cu medalii și diplome.

Numărul publicațiilor cercetătorilor din instituțiile din sfera științei și inovării constituie cifra de 7623, inclusiv 4162 teze ale comunicărilor la congrese, conferințe, simpozioane naționale și internaționale.

O importanță deosebită în creșterea potențialului de cercetători îi revine Cluster-ului educațional „UnivER SCENCE”.

Prima treaptă este Liceul AȘM, care are menirea să identifice elevii cu performanțe intelectuale deosebite, pentru a le oferi oportunități de instruire calitativă, multidimensională, de excelență, precum și de formare a unei cariere profesionale în domeniul științei și cercetării, inclusiv prin filiera Universității AȘM, generând succese notabile la diferite concursuri academice republicane. Astfel, în instituție se pune accent pe educația personalizată, bazată pe programe individuale.

Activitatea de cercetare la ciclul III de studii superioare de doctorat răspunde prevederilor din Codul educației și se efectuează în cadrul a 8 scoli doctorale. În baza celor trei domenii de cercetare – Științe ale naturii, Științe sociale și economice și Științe Umanistice – au fost autorizate 72 de programe de doctorat, în care participă 221 de doctoranzi cu finanțare bugetară și 85 de persoane prin contract, ghidați de 257 de conducători de doctorat.

În anul de referință, circa 200 de doctoranzi au participat în diferite proiecte alături de îndrumătorii lor.

Reieșind din cele expuse, Asambleea Academiei de Științe a Moldovei **HOTĂRĂȘTE:**

1. Se aprobă Raportul privind activitatea Consiliului Suprem pentru Știință și Dezvoltare Tehnologică și rezultatele științifice principale obținute în sfera științei și inovării, inclusiv activitatea managerială și economico-financiară în anul 2015.

2. Se consideră realizați indicatorii de bază ai activității manageriale, financiare, științifice și inovationale a CSSDT și ai Secțiilor de Științe ale AȘM.

3. Consiliul Suprem pentru Știință și Dezvoltare Tehnologică:

a) va stimula și susține performanța și excelența în domeniul cercetării-dezvoltării întru realizarea cu succes a proiectelor de cercetare, dezvoltare tehnologică și inovare, în conformitate cu Programul de activitate al Guvernului Republicii Moldova;

b) va monitoriza acțiunile de implementare a prevederilor Strategiei de cercetare-dezvoltare a Republicii Moldova până în anul 2020;

c) va elabora și propune autorităților spre aprobare modificările și completările la Strategia de cercetare-dezvoltare a Republicii Moldova până în anul 2020 și planul de acțiuni de implementare a acesteia, în conformitate cu actualitățile din cadrul Spațiului European de Cercetare;

d) va întreprinde acțiuni pentru promovarea și aprobarea proiectului de modificare a Codului cu privire la știință și inovare, în scopul creării unui sistem de administrare a domeniului cercetare-dezvoltare, capabil să producă cunoaștere științifică performantă, creșterea competitivității economiei naționale și a gradului de bunăstare a populației;

e) va elabora și propune autorităților spre aprobare noile normative de plată pentru prestarea serviciilor de cercetări științifice de către angajații organizațiilor de drept public din sfera științei și inovării participanți la proiectele de cercetare-dezvoltare europene și internaționale;

f) va elabora și propune autorităților spre aprobare noile categorii de salarizare în baza Rețelei tarifare unice pentru personalul de conducere al organizațiilor auxiliare de drept public din sfera științei și inovării;

g) va întreprinde măsuri pentru internaționalizarea cercetării și integrarea în spațiul european de cercetare, prin performanță și excelență cu capacități umane, instituționale și de infrastructură adecvate;

h) va crea condiții de egală participare a instituțiilor publice și a celor private în procesul de cercetare;

i) va elabora și implementa măsuri pentru a atrage tinerii talentați în procesul de cercetare;

j) va întreprinde acțiuni pentru adaptarea documentelor normative existente și elaborarea altor noi pentru a asigura implementarea modelului nou de guvernare a cercetării;

k) va racorda proiectele științifice la cele din Programul Cadru al Uniunii Europene de cercetare-inovare ORIZONT 2020 și se va axa pe valorificarea oportunităților oferite, fiind un instrument-cheie în implementarea inițiativei UE de asigurare a dezvoltării unei societăți libere, democratice, bazate pe cunoaștere;

l) va întreprinde măsurile necesare pentru a stimula creșterea participării Republicii Moldova în cadrul Programul Cadru al Uniunii Europene de cercetare-inovare ORIZONT 2020;

m) va monitoriza, în colaborare cu secțiile de științe, realizarea Planului de acțiuni ce vizează celebrarea a 70 de ani de la crearea primelor instituții științifice și 55 de ani de la fondarea Academiei de Științe a Moldovei;

n) va organiza, în comun cu universitățile și societatea civilă, manifestări științifice pentru promovarea și popularizarea sferei științei și inovării, în special a ediției a II-a a Forului moldo-român în domeniul științei și educației;

o) va evalua periodic activitatea științifică, managerială și financiară a organizațiilor din sfera științei și inovării, în baza indicatorilor individuali și colectivi de performanță pe domenii de cercetare;

p) va opta, în comun cu Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, pentru continuarea practicii de neimpozitare a terenurilor agricole destinate cercetării și procesului didactic (anexa 4 a Acordului de parteneriat între Guvern și AȘM);

q) va realiza sarcinile stabilite în cadrul sesiunilor Asambleei, precum și cele ale prevederilor din documentele strategice naționale, prin acțiuni concrete;

r) va elabora o metodologie de conlucrare cu ministerele de ramură întru coordonarea cercetărilor științifice în domeniile medicinei, agriculturii, educației, economiei, ecologiei etc., în legătură cu trecerea finanțării la ministerele de profil;

s) va opta pentru colaborarea cu organele administrației publice centrale și locale în vederea creșterii eficienței procesului decizional și normativo-legislativ;

t) va intensifica activitatea de pregătire a cadrelor științifice prin programe de doctorat și postdoctorat în cadrul școlilor doctorale, prin monitorizarea activității Clusterului educațional-științific „UnivER SCIENCE”, precum și consolidarea conlucrării cu instituțiile de învățământ superior în scopul atragerii tineretului studios în activitatea de cercetare;

u) va asigura și monitoriza proiectul privind construcția de locuințe și obiective de menire social-culturală din str. Sprincenoaia nr.1 și nr.5, în vederea asigurării cu locuințe a cercetătorilor;

v) va întreprinde măsurile necesare, inclusiv va identifica parteneriatele publice-private, pentru finalizarea obiectivelor Bibliotecii Științifice Centrale „A. Lupan”, Institutului Patrimoniului Cultural, Liceului AȘM și Universității AȘM.

4. Secțiile de Științe vor opta pentru:

a) elaborarea de noi materiale și tehnologii, produse soft, dispozitive și instalații pentru eficientizarea complexului energetic și asigurarea securității energetice, seismice și ecologice;

b) consolidarea capacităților informaționale prin elaborarea unei platforme pilot pentru asigurarea evaluării calității și vizualizarea conținutului științific digital din Republica Moldova;

c) sporirea calității rezultatelor științifice ale organizațiilor din sfera științei și inovării din subordine;

d) crearea platformei electronice care să conțină informația digitală privind rezultatele științifice;

e) intensificarea conlucrării între secțiile de științe și alte instituții de profil din Moldova, promovarea formării și consolidării colectivelor mixte, dezvoltarea parteneriatului între știință și business, explorarea de noi oportunități și implementarea de noi metode de atragere a mijloacelor extrabugetare și utilizarea acestor resurse pentru modernizarea infrastructurii instituțiilor;

f) extinderea colaborării internaționale prin organizarea și participarea activă la manifestări științifice internaționale;

g) îmbunătățirea activității editoriale: sporirea calității rezultatelor cercetărilor efectuate; sporirea numărului publicațiilor în ediții internaționale recenzate, intensificarea activității de brevetare a realizărilor științifice și antrenarea în colectivele de autori și recenzenți a specialiștilor din afara țării;

h) susținerea în continuare a demersurilor privind creșterea vizibilității și recunoașterea pe plan național și internațional a comunității științifice și a performanțelor înregistrate prin publicații științifice, prin mediatizarea rezultatelor în mass-media și prin alte mijloace disponibile;

i) promovarea excelenței în activitățile de cercetare, cu aplicarea criteriilor de evaluare științifică, urmând grila indicatorilor de performanță stabiliți de Academia de Științe a Moldovei;

j) orientarea cercetărilor din toate domeniile spre un impact mai accentuat asupra soluționării problemelor țării prin dezvoltarea și aprofundarea studiilor cu poziționarea cercetării finalizate prin efecte în mediul științific, cultural și social;

k) elaborarea propunerilor de modificare a legislației în domeniu, referitor la garantarea dreptului de proprietate intelectuală asupra realizărilor în știință, tehnologie și alte domenii de creație;

l) susținerea instituțiilor de profil agricol, în comun cu Ministerul Agriculturii și Industriei Alimentare, referitor la soluționarea problemelor ce vizează returnarea terenurilor experimentale în cadrul instituțiilor de cercetare;

m) crearea, testarea, omologarea, multiplicarea, implementarea și comercializarea noilor soiuri și hibrizi de plante ai culturilor agricole și crosurilor, liniilor și nucleelor de animale de prăsilă înalt productive și rezistente la factorii biotici și abiotici, pentru asigurarea securității alimentare și a siguranței alimentelor;

n) facilitarea participării cercetătorilor la proiectele bilaterale și de transfer tehnologic, în cadrul proiectelor transfrontaliere, sporind mobilitatea academică;

o) colaborarea strânsă între instituțiile cu profiluri agricole și cele biologice din cadrul Academiei de Științe a Moldovei cu tematici agrobiologice în scopul concentrării întregului potențial științific la soluționarea problemelor stringente ale complexului agroalimentar al Republicii Moldova;

p) elaborarea și implementarea măsurilor de stimulare a participării organizațiilor din sfera științei și inovării în Programul Cadru al Uniunii Europene de cercetare-inovare ORIZONT 2020;

q) fortificarea activității de încadrare dinamică și rezultativă a cercetătorilor științifici, a tineretului din sfera de cercetare/dezvoltare din țară, în proiectele oferite de Uniunea Europeană, Orizont 2020;

r) consolidarea legăturilor instituțiilor academice cu administrația publică, societatea civilă, mediul de afaceri, pentru a asigura conectarea cercetării la problemele stringente ale societății, în vederea dezvoltării tendințelor esențiale de ordin social-politic, economic, spiritual și oferirea unor răspunsuri adecvate la problemele actualității;

s) monitorizarea activității de cercetare științifică a membrilor instituționali, membrilor de profil și a membrilor afiliați care beneficiază de alocații bugetare, în vederea realizării cu succes a proiectelor de cercetare în anul 2016, o atenție sporită urmând să fie acordată controlului calității și implementării rezultatelor științifice;

t) asigurarea (de către AITT) procesului de creare, dezvoltare a parcurilor științifico-tehnologice, incubatoarelor de inovare, prin realizarea proiectelor de transfer tehnologic, utilizând politicile inovaționale;

u) asigurarea (de către AITT) procesului de finanțare și monitorizare, extinderea colaborării internaționale prin organizarea și participarea activă la manifestări științifice internaționale, inclusiv cele tradițional desfășurate de instituțiile de profil.

5. Se atenționează conducătorii organizațiilor din sfera științei și inovării, instituțiilor, întreprinderilor și organizațiilor auxiliare privind obligația de a monitoriza valorificarea alocațiilor

bugetare și de a întreprinde măsuri concrete pentru eficientizarea utilizării lor.

**Președinte,
academician**

Gheorghe DUCA

**Secretar științific general,
dr. habilitat**

Aurelia HANGANU